

CZĘSTOCHOWSKIE STOWARZYSZENIE ETOH

NR 6

Czerwiec 2022 r.

**POWIAT
LUBLINIECKI**

**MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI**
www.ms.gov.pl

Zadanie publiczne współfinansowane ze środków otrzymanych
z Powiatu Lublinieckiego

**INFORMATOR PRAWNY NR 6
CZĘSTOCHOWSKIEGO STOWARZYSZENIA
ETOH
ROK 2022**

Prawo strony

**do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej
zwłoki**

1) Skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przewiduje ustawa z dnia 17 czerwca 2004 roku (Dz. U. Nr 179 poz. 1843). Pozwala ona stronie wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu sądowym, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania. Ustawa reguluje zasady i tryb wnoszenia oraz rozpoznawania skargi strony, której prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało naruszone na skutek działania lub bezczynności organów ochrony prawnej takich jak :

a) sąd

b) prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze

c) komornika sądowego

Jakie jest cel skargi na przewlekłość postępowania

Celem skargi na przewlekłość jest, bowiem zlikwidowanie opieszałości sądu przed którym sprawa zawisła poprzez wymuszenie należytej sprawności sądu i nadanie sprawie odpowiedniego biegu. Skarga na przewlekłość ma zapewnić szybką reakcję na trwającą zwłokę w czynnościach sądu. Wniesienie skargi na przewlekłość postępowania ma służyć dyscyplinowaniu czynności podejmowanych na danym etapie toczącego się jeszcze postępowania w określonej sprawie. Natomiast celem postępowania ze skargi na przewlekłość postępowania nie jest stwierdzenie faktu przewlekłości i ewentualne zasądzenie odpowiedniego odszkodowania. Skarga ta stanowi bowiem doraźną interwencję przeciwdziałającą trwającej przewlekłości postępowania. Po prawomocnym zakończeniu postępowania, którego dotyczy przewlekłość, kwestia zlikwidowania opieszałości sądu oraz spowodowania nadania sprawie

właściwego biegu stają się bezprzedmiotowe (tak np. postanowienie SN z 19 stycznia 2006 r., III SPP 165/05, OSNP 2006/23-24/376; postanowienie SN z 7 czerwca 2006 r., III CSP 1/06, Lex nr 347333

Kiedy występuje przewlekłość postępowania ?

Zgodnie z ustawą przewlekłość postępowania zachodzi, gdy:

- postępowanie to trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy
- postępowanie trwa dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego.

Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, ustawa nakazuje w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawiłości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę,

rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania. W praktyce przyjmuje się że przewlekłość postępowania występuje po upływie 1 roku.

Kto jest uprawniony do wniesienia skargi ?

Uprawnionym do wniesienia skargi jest:

- 1) w postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe – strona;
- 2) w postępowaniu w sprawach o wykroczenia – strona;
- 3) w postępowaniu w przedmiocie odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary – strona lub wnioskodawca;
- 4) w postępowaniu karnym – strona oraz pokrzywdzony, nawet jeśli nie jest stroną;
- 5) w postępowaniu cywilnym – strona, interwenient uboczny i uczestnik postępowania;
- 6) w postępowaniu sądowno-administracyjnym – skarżący oraz uczestnik postępowania na prawach strony;
- 7) w postępowaniu egzekucyjnym oraz w innym postępowaniu dotyczącym wykonania orzeczenia sądowego – strona oraz inna osoba realizująca swoje uprawnienia w tym postępowaniu.

Gdzie składać skargę ?

Skargę wnosi się do sądu właściwego do poznania skargi.

Skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie.

- ✓ Skargę składa się do sądu, przed którym toczy się postępowanie.
- ✓ . Skargę dotyczącą przewlekłości postępowania egzekucyjnego lub innego postępowania dotyczącego wykonania orzeczenia sądowego wnosi się do sądu, o którym mowa w art. 4 ust. 4. –do sąd okręgowy, w którego okręgu prowadzona jest egzekucja lub wykonywane są inne czynności, a gdy egzekucja lub inne postępowanie dotyczące wykonania orzeczenia sądowego prowadzone jest w dwu lub więcej okręgach – do sądu, w okręgu którego dokonano pierwszej czynności.
- ✓ Skargę dotyczącą przewlekłości postępowania przygotowawczego wnosi się do prokuratora prowadzącego lub nadzorującego to postępowanie.

Sądem właściwym do rozpoznania skargi jest sąd przełożony nad sądem, przed którym toczy się postępowanie.

- ✘ . Jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem rejonowym i sądem okręgowym – właściwy do jej rozpoznania w całości jest **sąd apelacyjny**.
- ✘ Jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem okręgowym i sądem apelacyjnym – właściwy do jej rozpoznania w całości jest sąd apelacyjny.
- ✘ . Jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym – właściwy do jej rozpoznania jest **Sąd Najwyższy**.
- ✘ Jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed wojewódzkim sądem administracyjnym lub Naczelnym Sądem Administracyjnym – właściwy do jej rozpoznania jest Naczelny Sąd Administracyjny.
- ✘ . Sądem właściwym do rozpoznania skargi dotyczącej przewlekłości postępowania egzekucyjnego lub innego postępowania dotyczącego

wykonania orzeczenia sądowego jest **sąd okręgowy**, w którego okręgu prowadzona jest egzekucja lub wykonywane są inne czynności, a gdy egzekucja lub inne postępowanie dotyczące wykonania orzeczenia sądowego prowadzone jest w dwu lub więcej okręgach – **sąd, w okręgu którego dokonano pierwszej czynności**.

- ✘ Jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przygotowawczego, właściwy do jej rozpoznania jest **sąd przełożony nad sądem, który byłby właściwy rzeczowo do rozpoznania sprawy**.
- ✘ . Jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe lub postępowania karnego, które toczy się przed sądem – sąd właściwy według przepisów ust. 1–2 jest właściwy do rozpoznania skargi także w zakresie przewlekłości postępowania przygotowawczego

Jakie są wymogi formalne skargi

Skarga powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego.

2. Skarga powinna ponadto zawierać:

- 1) żądanie stwierdzenia przewlekłości postępowania w sprawie, której skarga dotyczy;
- 2) przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie.

Skarga może zawierać żądanie

- ✓ wydania sądowi rozpoznającemu sprawę albo prokuratorowi prowadzącemu lub nadzorującemu postępowanie przygotowawcze zalecenia podjęcia w wyznaczonym terminie odpowiednich czynności

- ✓ zasądzenia odpowiedniej sumy pieniężnej w kwocie od 2000 do 20 000 złotych

Jaka jest opłata od skargi na przewlekłość postępowania ?

Skarga podlega stałej opłacie w wysokości 200 złotych. Jeśli wniosło ją kilka osób, każda z nich uiszcza opłatę oddzielnie. Zwolnienie od opłaty możliwe jest o ile przewidują to przepisy procedury, na gruncie której toczy się postępowanie. Jeżeli więc skarga dotyczy prawa cywilnego i strona zwolniona jest od kosztów sądowych z ustawy (np. w sprawach z zakresu prawa pracy) lub została zwolniona przez sąd, będzie również zwolniona z tej opłaty. Można również złożyć wniosek o zwolnienie od opłaty. Procedura karna nie przewiduje wcześniejszego zwolnienia z kosztów sądowych. W razie uwzględnienia skargi na przewlekłość postępowania opłata podlega zwrotowi.

Co w sytuacji gdy skarga zostanie wniesiona przez osobę nieuprawnioną i nie będzie spełniała wymagań formalnych ?

Skargę niespełniającą wymagań przewidzianych w art. 6 ust. 2 sąd właściwy do jej rozpoznania odrzuca bez wzywania do uzupełnienia braków. Sąd odrzuca skargę wniesioną przez nieuprawnionego albo niedopuszczalną. Skargę wnosi się w toku postępowania, co oznacza że do czasu kiedy nie uprawomocniło się orzeczenie. Zatem skarga wniesiona po prawomocnym zakończeniu postępowania w sprawie podlega odrzuceniu. Po wniesieniu skargi jeśli w tym okresie nasze orzeczenie stanie się prawomocne to wówczas sąd także odrzuci skargę

Czy skargę można wnieść na przedłużające się postępowanie incydentalne uboczne.

Wyobraźmy sobie, że został przez stronę złożony sprzeciw od nakazu zapłaty z wnioskiem o przywrócenie terminu, sąd nie rozpoznała sprzeciwu bo zajęła się rozpatrzeniem wniosku o przywrócenie terminu co zajęło sądowi ponad rok czasu.

Jak stanowi art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U.2018.75), skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania, wnosi się w toku postępowania w sprawie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że przez "tok postępowania w sprawie" w znaczeniu wskazanym w art. 2 ust. 1 i art. 5 ust. 1 ustawy należy rozumieć "postępowanie co do istoty" sformułowanie "rozpoznanie sprawy co do istoty" wskazane zostało wprost w art. 12 ust. 3 i art. 16 ustawy), a nie postępowanie incydentalne (uboczne), którego bieg nie powoduje "przejścia" rozpoznania sprawy do sądu wyższej instancji (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2012 r., KSP 15/12, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2014 r., III SP 227/14*).

Zgodnie z brzmieniem znowelizowanego art. 2 ust. 1 i 2 in principio ustawy o skardze na przewlekłość strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych. W myśl art. 2 ust. 2 dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Taka intencja ustawodawcy została wyrażona w uzasadnieniu projektu ustawy nowelizującej (Sejm RP VIII kadencji Nr 851) gdzie wskazano, że "zgodnie ze standardem strasburskim ocenie podlega sprawność postępowania odnośnie do zasadności oskarżenia w sprawie karnej lub w przedmiocie sporu odnośnie do praw i obowiązków o

charakterze cywilnym. Orzecznictwo strasburskie, a w ślad za nim nowelizacja, wiąże wysokość należnej sumy pieniężnej za przewlekłość z czasem trwania postępowania co do istoty sprawy (niezależnie od sposobu jego zakończenia).

Skarga nie przysługuje więc na przewlekłość postępowania incydentalnego (np. w przedmiocie wyłączenia komornika lub sędziego (tak ETPCz: Schreiber i Boetsch v. Francji, skarga nr 58751/00), udzielenia zabezpieczenia, ustanowienie pełnomocnika z urzędu, zwolnienia od kosztów sądowych) "). Przepisy o skardze na przewlekłość nie przewidują więc odrębnej skargi na przewlekłość postępowania incydentalnego. Oznacza to, że nie jest dopuszczalna skarga na przewlekłość postępowania w przedmiocie wyłączenia sędziego, które jest postępowaniem incydentalnym w stosunku do postępowania co do istoty, w tej sprawie postępowania kasacyjnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2017 r., III SPP 2/17, *postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2018 r. WSP 2/17*).

Zatem skoro przepisy o skardze na przewlekłość nie przewidują odrębnej skargi na przewlekłość postępowania incydentalnego, nie jest dopuszczalna skarga na przewlekłość postępowania w przedmiocie rozpoznania wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu wraz ze sprzeciwem od nakazu zapłaty. Tak więc wniesienie skargi na przewlekłość postępowania w opisanym wyżej przypadku spotka się z odrzuceniem skargi jako niedopuszczalnej.

W jakim terminie Sąd rozpoznaje skargę i jakie może wydać rozstrzygnięcia?

- ❖ sąd wydaje orzeczenie w przedmiocie skargi w terminie **2 miesięcy** od daty jej złożenia,
- ❖ skargę niezasadną sąd oddala,
- ❖ uwzględniając skargę, sąd stwierdza, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość postępowania,
- ❖ na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd może zlecić podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie – zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy,

- ❖ na żądanie skarżącego sąd uwzględniając skargę może przyznać od Skarbu Państwa, a w przypadku skargi na przewlekłość postępowania prowadzonego przez komornika – od komornika, sumę pieniężną w wysokości od 2 tysięcy złotych do 20 tysięcy złotych,
- ❖ strona, której skargę uwzględniono może dochodzić naprawienia szkody wynikłej ze stwierdzonej przewlekłości od Skarbu Państwa albo solidarnie od Skarbu Państwa i komornika. Postanowienie uwzględniające skargę wiąże sąd w postępowaniu cywilnym o odszkodowanie lub zadośćuczynienie.

Czy można wnieść ponownie skargę na przewlekłość

Skarżący może wystąpić z nową skargą w tej samej sprawie po upływie 12 miesięcy, a w postępowaniu przygotowawczym, w którym stosowane jest tymczasowe aresztowanie, oraz w sprawie egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego – po upływie 6 miesięcy,

Co w przypadku gdy nie została wniesiona skarga na przewlekłość postępowania a wyniku przewlekłości powstała szkoda po prawomocnym zakończeniu postępowania.

Strona, która w ogóle nie wniosła skargi na przewlekłość postępowania, może dochodzić na podstawie art. 417 k.c. (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.) naprawienia szkody wynikłej z przewlekłości, po prawomocnym zakończeniu postępowania co do istoty sprawy.

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

Zadanie publiczne współfinansowane ze środków
otrzymanych z Powiatu Lublinieckiego

POWIAT
LUBLINIECKI

REGON: 240530048, NIP:
9492019492

adres ul. ALEJA POKOJU, nr
12, lok. ---, miejsc.
CZESTOCHOWA, kod 42-
207,

Numer KRS: 0000266366

